

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΠ. ΑΥΤΟΔ/ΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Ο.Τ.Α.
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΟΤΑ**

Αθήνα, 30 Απριλίου 2008
Αριθ. Πρωτ.: 16670

Ταχ. Δ/νση: Σταδίου 27
Ταχ. Κώδικας: 101 83 – ΑΘΗΝΑ
Εισηγητής: Κίμων Σιδηρόπουλος
Αριθ. Τηλεφώνου: 210-3744342
Αριθ. Fax: 210-3744383

ΠΡΟΣ: Τις Περιφέρειες της Χώρας
α) Δ/νσεις Αυτ/σης & Αποκ/σης, έδρας
β) Δ/νσεις Τοπ. Αυτ/σης & Δ/σης

Αριθμός Εγκυκλίου: 24

ΘΕΜΑ: Μείωση των υπογραφών στις διοικητικές πράξεις και τα διοικητικά έγγραφα

ΣΧΕΤ.: Τα υπ' αριθμ. ΔΟΑ/ οικ. 26601/ 10.10.2007, ΔΟΑ/ Φ.17 οικ. 34069/ 13.12.2007 και ΔΟΑ/ Φ.17/ οικ. 5709/ 28.2.2008 έγγραφα της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών.

Σε συνέχεια των ανωτέρω εγκυκλίων της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών, αναφορικά με τη μείωση των υπογραφών στις διοικητικές πράξεις και τα διοικητικά έγγραφα, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα σχετικά με την εφαρμογή του κανόνα των τριών (3) υπογραφών στους ΟΤΑ α' και β' βαθμού.

Όπως συνάγεται από τις ανωτέρω μνημονευόμενες εγκυκλίους για την επίτευξη της ευελιξίας και της ταχύτερης διεκπεραίωσης των διοικητικών ενεργειών, θα πρέπει να μειωθούν οι υπογραφές στα διοικητικά έγγραφα, ώστε να μην υπερβαίνουν τις τρεις (3), δηλ. δύο προσυπογραφές και μία τελική υπογραφή του αρμόδιου οργάνου που λαμβάνει την απόφαση. Η μείωση των υπογραφών επιτυγχάνεται α) με τη μεταβίβαση της αρμοδιότητας από το όργανο που την κατέχει σε ιεραρχικά κατώτερο όργανο και β) με την εξουσιοδότηση της υπογραφής «με εντολή» εγγράφων από το αρμόδιο όργανο σε άλλα διοικητικά όργανα κατώτερης βαθμίδας.

Επισημαίνουμε ότι για τους ΟΤΑ α' και β' βαθμού τόσο η δυνατότητα μεταβίβασης αρμοδιότητας, όσο και η δυνατότητα εξουσιοδότησης υπογραφής εγγράφων αφορά τα μονομελή όργανα διοίκησης αυτών, δηλαδή το δήμαρχο και το νομάρχη, αντίστοιχα. Δεν νοείται δυνατότητα μεταβίβασης αρμοδιότητας και εξουσιοδότησης υπογραφής εγγράφων από τα συλλογικά όργανα αυτών, δηλαδή το δημοτικό ή νομαρχιακό συμβούλιο ή τη δημαρχιακή επιτροπή ή τις νομαρχιακές επιτροπές.

A. Διευκρινήσεις εννοιών

1. Ειδικότερα για τη μεταβίβαση αρμοδιότητας σας γνωρίζουμε τα εξής:

Η αρμοδιότητα που έχει ανατεθεί σε ορισμένο όργανο δεν μπορεί νόμιμα να ασκηθεί από άλλο, ακόμη και ανώτερο του. Οι κανόνες που ρυθμίζουν την αρμοδιότητα έχουν χαρακτήρα απρόσωπο και είναι ανώτερης τυπικής ισχύος από εκείνους, τους οποίους μπορεί να θεσπίσει με τις πράξεις του το όργανο που έχει την αρμοδιότητα. Συνεπώς, το όργανο τούτο δεν μπορεί νόμιμα να μεταβάλει κανόνες που ρυθμίζουν την αρμοδιότητά του, εκτός εάν η μεταβολή αυτή ρητώς επιτρέπεται από τους ίδιους αυτούς κανόνες (άρθρο 9, παρ. 2, ν.2690/ 1999).

Σε πολλές περιπτώσεις, οι σχετικές με την αρμοδιότητα ορισμένου οργάνου διατάξεις επιτρέπουν την μεταβίβαση συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων σε άλλο όργανο (όπως πχ. στο άρθρο 87, παρ. 3 ΚΔΚ, Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, ν. 3463/ 2006, Α' 114). Η μεταβίβαση γίνεται με έκδοση, από το όργανο που μεταβιβάζει, διοικητικής πράξης η οποία έχει κανονιστικό χαρακτήρα. Η πράξη με την οποία μεταβιβάζεται η αρμοδιότητα, ως κανονιστική, εξακολουθεί να ισχύει, έως ότου καταργηθεί από μεταγενέστερη όμοια πράξη, η δε χρονική ισχύς της δεν συνδέεται με το πρόσωπο του εξουσιοδοτούντος ή εξουσιοδοτούμενου οργάνου, εκτός εάν η εξουσιοδότηση έχει δοθεί ρητά σε συγκεκριμένο πρόσωπο.

Επομένως πράξεις μεταβίβασης αρμοδιότητας που έχουν ήδη εκδοθεί και δημοσιευτεί νομίμως εξακολουθούν να ισχύουν έως ότου τροποποιηθούν ή ανακληθούν.

Εάν μεταβιβαστεί η αρμοδιότητα, το όργανο προς το οποίο γίνεται η μεταβίβαση είναι αποκλειστικώς αρμόδιο για την άσκησή της, το δε όργανο που τη μεταβίβασε, δεν μπορεί να ασκήσει την αρμοδιότητα παράλληλα σε συγκεκριμένη περίπτωση. Οι πράξεις του οργάνου, προς το οποίο έγινε η μεταβίβαση, είναι πράξεις του οργάνου τούτου.

2. Ακολούθως, αναφορικά με την εξουσιοδότηση υπογραφής σας γνωρίζουμε τα εξής:

Εξουσιοδότηση υπογραφής (όπως πχ. στο άρθρο 88 ΚΔΚ) είναι η παροχή εξουσιοδότησης από ένα όργανο, με ειδική πράξη του, σε άλλο όργανο να υπογράψει αντί αυτού και με εντολή του ορισμένες πράξεις. Οι πράξεις αυτές αν και φέρουν την υπογραφή του εξουσιοδοτούμενου οργάνου, θεωρούνται πράξεις του οργάνου που έδωσε την εξουσιοδότηση (ΣτΕ 5797/ 1996). Η πράξη με την οποία παρέχεται η εξουσιοδότηση υπογραφής έχει κανονιστικό χαρακτήρα, και δεν αποκλείεται τις πράξεις που θα μπορούσε να υπογράψει το εξουσιοδοτημένο όργανο να τις υπογράψει το ίδιο το όργανο που έχει παράσχει την εξουσιοδότηση.

Επομένως πράξεις εξουσιοδότησης υπογραφής που έχουν ήδη εκδοθεί και δημοσιευτεί νομίμως εξακολουθούν να ισχύουν έως ότου τροποποιηθούν ή ανακληθούν.

B. Εφαρμογή του μέτρου στους ΟΤΑ α΄ βαθμού

Επισημαίνουμε ότι για τους ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού ισχύουν ειδικές διατάξεις νόμων που επιτρέπουν την εφαρμογή των ανωτέρω. Δεν έχουν δηλ. εφαρμογή για τους πρωτοβάθμιους και δευτεροβάθμιους ΟΤΑ οι διατάξεις του ν. 1892/ 1990 (Α΄ 101) και του πδ 63/ 2005 (Α΄ 98). Πιο συγκεκριμένα:

1. Αναφορικά με το Δήμαρχο και τον Πρόεδρο της Κοινότητας

1.1 Μεταβίβαση αρμοδιότητας

α) Ο Δήμαρχος με απόφασή του μπορεί να μεταβιβάσει συγκεκριμένες αρμοδιότητές του μόνο σε αντιδήμαρχους, κατά τις διατάξεις του άρθρου 87, παρ. 3 ΚΔΚ. Εξυπακούεται ότι για την πλήρη άσκηση των αρμοδιοτήτων τους οι Αντιδήμαρχοι έχουν και το δικαίωμα υπογραφής των αντίστοιχων διοικητικών πράξεων.

Η απόφαση αυτή για να λάβει υπόσταση θα πρέπει να δημοσιευτεί σε μία τουλάχιστον ημερήσια εφημερίδα και, αν δεν υπάρχει ημερήσια, σε μία εβδομαδιαία της πρωτεύουσας του νόμου.

β) Ο Πρόεδρος της Κοινότητας μπορεί με απόφασή του να μεταβιβάζει αρμοδιότητες του, μόνο, στον Αντιπρόεδρο, κατά τις διατάξεις του άρθρου 107, παρ. 2 ΚΔΚ. Εξυπακούεται ότι για την πλήρη άσκηση των αρμοδιοτήτων του ο Αντιπρόεδρος έχει και το δικαίωμα υπογραφής των αντίστοιχων διοικητικών πράξεων.

Η απόφαση αυτή για να λάβει υπόσταση θα πρέπει να δημοσιευτεί στον ειδικό χώρο ανακοινώσεων της Κοινότητας.

1.2 Εξουσιοδότηση υπογραφής

α) Ο Δήμαρχος μπορεί, με απόφασή του, να αναθέτει την υπογραφή, με εντολή του, εγγράφων και πιστοποιητικών, πλην χρηματικών ενταλμάτων, σε δημοτικό σύμβουλο ή στον πρόεδρο του συμβουλίου δημοτικού διαμερίσματος ή στον πρόεδρο του τοπικού συμβουλίου ή στο γενικό γραμματέα του Δήμου ή σε προϊστάμενο δημοτικής υπηρεσίας ή σε άλλο μόνιμο υπάλληλο του Δήμου, κατά τις διατάξεις του άρθρου 88 ΚΔΚ.

Η απόφαση αυτή για να λάβει υπόσταση θα πρέπει να τοιχοκολληθεί σε ειδικό πίνακα του δημοτικού καταστήματος που είναι προορισμένος για το σκοπό αυτό, κατά τις διατάξεις του άρθρου 284, παρ. 2 ΚΔΚ.

β) Ο Πρόεδρος της Κοινότητας μπορεί με απόφασή του να αναθέτει την υπογραφή, κατ' εντολή του, εγγράφων και πιστοποιητικών σε κοινοτικό σύμβουλο, κατά τις διατάξεις του άρθρου 107, παρ. 2 ΚΔΚ. Η απόφαση αυτή για να λάβει υπόσταση θα πρέπει να δημοσιευτεί στον ειδικό χώρο ανακοινώσεων της Κοινότητας.

2. Αναφορικά με το Νομάρχη

2.1 Μεταβίβαση αρμοδιότητας

Ο Νομάρχης μεταβιβάζει με απόφασή του μέρος των αρμοδιοτήτων του, μόνο, στους Προέδρους των Νομαρχιακών Επιτροπών, κατά τις διατάξεις του άρθρου 62, παρ. 1, περ. η' τελευταίο εδάφιο του ΚΝΑ (Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, πδ 30/ 1996, Α' 21).

Επισημαίνουμε ότι η απόφαση αυτή για να λάβει υπόσταση θα πρέπει να δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (άρθρο 7, παρ. 2, περ. β του ν. 3469/ 2006, Α' 131).

2.2 Εξουσιοδότηση υπογραφής

Ο Νομάρχης μπορεί να μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων του σε μέλη του Νομαρχιακού Συμβουλίου και σε προϊστάμενους ή άλλα στελέχη των υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, κατά τις διατάξεις του άρθρου 62, παρ. 1, περ. η' τελευταίο εδάφιο του ΚΝΑ (πδ 30/ 1996).

Επισημαίνουμε ότι η απόφαση αυτή για να λάβει υπόσταση θα πρέπει να δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (άρθρο 7, παρ. 2, περ. β του ν. 3469/ 2006, Α' 131).

Εφιστούμε την προσοχή σας ότι σύμφωνα με την εγκύκλιο 12/ 13.3.2008, με την οποία σας κοινοποιήσαμε την υπ' αριθμ. 26/ 2008 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ο Νομάρχης μπορεί να μεταβιβάζει αρμοδιότητές του στους Αντινομάρχες, υπό την ιδιότητά τους, ως Προέδρων των Νομαρχιακών Επιτροπών και, περαιτέρω, ότι ως μεταβίβαση ασκήσεως αρμοδιοτήτων στους νομαρχιακούς συμβούλους νοείται η παροχή εξουσιοδοτήσεως από τον Νομάρχη προς υπογραφή, με εντολή του, πράξεων ή άλλων εγγράφων της αρμοδιότητάς του

Οι ανωτέρω αποφάσεις των μονομελών οργάνων των ΟΤΑ α' και β' βαθμού θα πρέπει να εκδοθούν εντός των προσεχών τριών μηνών και να κοινοποιηθούν στον Γενικό Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας.

Παρακαλούμε όπως διαβιβάσετε την παρούσα εγκύκλιο στους πρωτοβάθμιους και δευτεροβάθμιους ΟΤΑ χωρικής σας αρμοδιότητας.

Η εγκύκλιος είναι προσβάσιμη και στο δικτυακό τόπο του ΥΠΕΣ:
www.ypes.gr

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

Θανάσης Νάκος

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

Υπουργείο Εσωτερικών
Γενική Γραμματεία Δημόσιας Διοίκησης &
Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
Διεύθυνση Οργανωτικής Ανάπτυξης
Βασ. Σοφίας 15
ΤΚ 106 74- ΑΘΗΝΑ
(επί του υπ' αριθμ. ΔΟΑ/ Φ.17/ 7288/ 17.3.2008 σχετικού)

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφείο Υφυπουργού, κ. Αθανάσιου Νάκου
2. Γραφείο Γεν. Γραμματέα, κ. Πάτροκλου Γεωργιάδη
3. Γραφείο Γεν. Δ/ντή, κ. Γρηγόριου Φρέσκου
4. Γραφείο Νομικού Συμβούλου, κ. Νικόλαου Μαυρικά
5. Όλες Διευθύνσεις του Υπουργείου
6. Δ/ση Μηχανοργάνωσης και ΗΜΕΣ
(με την παράκληση να αναρτήσει την παρούσα
στο δικτυακό τόπο του Υπουργείου)
7. Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας ΟΤΑ
(Τμήμα Οργάνωσης και Λειτουργίας ΟΤΑ)